Karikatür

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KURULU
BÜYÜK BİR YÜK ALTINDA:
— Arkasındaki harp, ama götürüyor mu, getiriyor mu?
— Daha anlaşılmadı!..

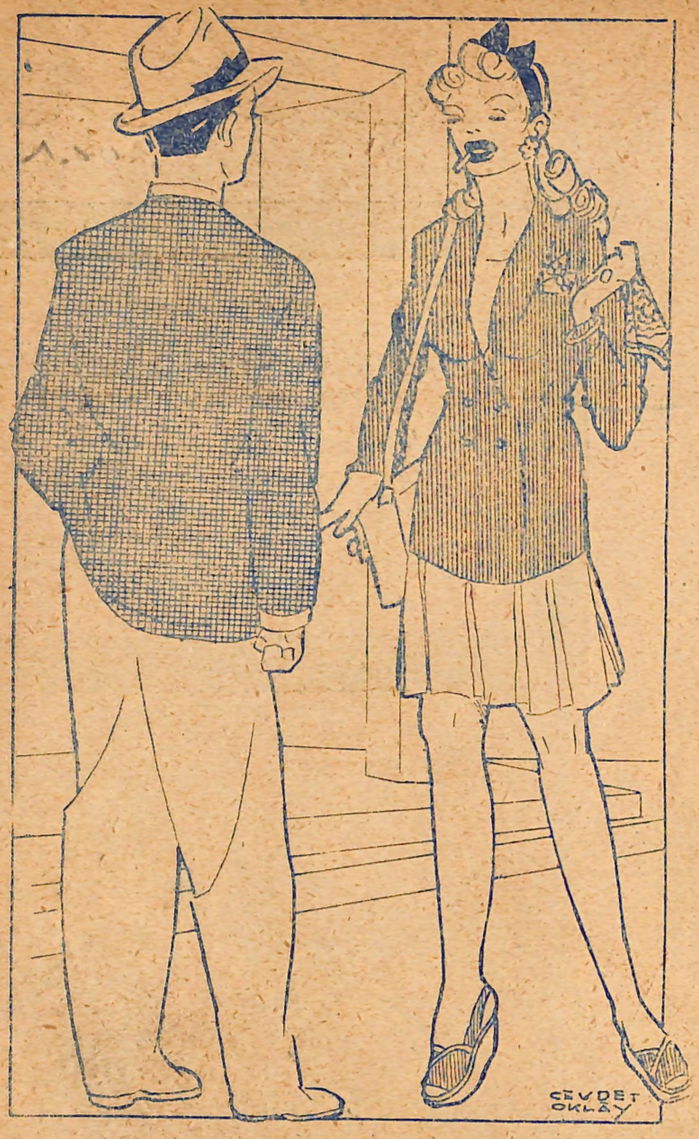

— Size peşe takılmanın manasını öğreteceğim...
— Mersi, zahmet olmazsa yeni terimlerle izah ediniz.

ACABA?

Anadolu otellerinden birine yeni bir hizmetçi gelmişti. Otel sahibi delikanlıya:

— Müşteriler ne sorarsa var diyeceksin! dedi. Arar, bulur, bir şey uydururuz. Müşteri yok lafından hoşlanmaz. Her şeye var de, sonra aklına gelip aramaz bile!.

Ertesi gün otele bir müşteri geldi. sordu:

— Oğlum boş odanız var mı?
— Var efendim.
— Tek yataklı?.
— Var!
— Sıcak su?
— Var!
— Banyo?
— Var!
— Elektrik?
— Var!
— Soba?
— Var!

Müşteri şüphelendi. Fakat sırayı bozmadan bir soru daha sordu:

— Bit?
— O da var!..

GEL DE UÇURT!.

Hapishane müdürü, mahkûmları çalıştırmak suretile terbiye etmek yolunu tutmuştu. Herkese, kendi mesleğine göre, takım tedarik edip çalışma imkânı sağlıyordu. Böylece hapishane büyük bir atölye, hattâ fabrika haline gelmişti.

Bir gün hapishaneye yeni gelen mahkûmları karşısına dizdi. Onlara öğüt verdi. Hapishanede uyulacak nizamları anlattı. Sonra onlara mesleklerine göre iş yapmak imkânını vereceğini söyledi. Sonra birer birer sormaya başladı:

— Senin sanatın var mı?
— Var!
— Nedir?
— Kunduracı!
— Güzel.. Atölyede çalışırsın!

Geçti, ikincisine sordu:

— Senin sanatın?
— Tayyareci!.
— ?!..

ANLAMALIYDI!

Bir mecliste âdabı muaşeretten konuşuluyordu. Selâm bahsinde duruldu. Misafirlerden biri bu hususta fikirlerini söyledi. Bilhassa erkeklerin şapka çıkarmadan selâm vermelerenin pek ayıp olduğu üzerinde ısrarla durdu.

O gittikten sonra baylardan biri sordu:

— Necidir bu zat?.

Ev sahibi cevap verdi:

— Tanımıyor musun?. Nilüfer şapka fabrikası sahibi!.

Ankaraya Mektup

ŞAPKAYA VE FESE DAİR:

Eski erkek şapkalarından bozma bayan şapkaları kadınlar arasında pek revaçta imiş. Bunu duyduğum gündenberi kadın şapkalarına dikkat etmek bana bir illet halini aldı. Nerde bir biçimsiz kadın şapkası görsem:

— Hah, işte bir tane daha!

Diyorum. Fukara, elbiseleri eskiyince tornistan ettireli bir elbise için iki defa sevinir oldu. Fakat bir şapka bir kaç defa sevinç vesilesi oluyor; öyle ya,, evvelâ, yeni alınınca, kordelâsı değişince, tornistan edilince ve... sonra da bayanın eline geçince...

Ah, eskiden tanınmış iyi marka şapkaların yeni iken insanın başındaki o mağrur eda ile oturmaları ne alımlı, çalımlı idi? Fakat şimdi?... Vâkıa onların yenisi elimize geçmez oldu; ver elini tamirci!.

Dışarı vurmuş yağlı terin şapka kordelâsı üzerindeki kerih manzarası cidden fenadır. Sonra, hattı bâlâsında çatal teşkil ettiği yerden aşınmalar ise sahibini hayli üzer... Ya, kumaşı da gevşeyip kendini bıraktıktan sonra onun:

— Yandım Allah!.

Deyip bir yayılışı vardır ki kafa olsun da içini doldursun bakalım.

Bugün eski şapkalar yalnız bayanların ganimet malı değil, bazan da eskicilerin ticaret metaı oluyor. Bunların soba lekeleri ve renk kirlilikleri lâcivert veya siyah boyadan bir geçirildi mi? hadi babam külhanilerin başına!..

Maamafih şunu da ilâve edeyim ki, tornistan erkek şapkalarından muaddel bayan kokorozları beni çarlston yahut bobstil bayların giydiği yukarısı toparlak çukurlu biçimler kadar kızdırmıyor. Yukarıları yarım kiloluk yoğurt tenekelerine benzeyen bu şapkalarla arkası basık ve önü kalkık olanları görmemek için ben çok zaman gözlerimi kapamaktayım.

Şapka da fes gibi insan karakterile sınıfı üzerinde hayli bariz hususiyetler taşıyor. Meselâ bildiğimiz tertip bir fötr şapka ağır başlı yahut normal insanların, yoğurt tenekeli yahut arkası kaykık olanlar bobların, siyah ve lacivert olup kenarları yorgun merkep kulağı gibi aşağıya düşükler bıçkınların şapkasıdır.

Fes de öyle idi. Rengi orta koyulukta ve üstü altından biraz dar kalıplı fesler normal insanların, altı üstü bir tablalı fesler züppelerin; rengi siyah, üstü altından çok dar ve asabası uzun fesler afilîlerin fesi idi. Hele bunların yan veyahut doğru giyilişleri bile bir mana taşır; meselâ babayani insanlar arkaya meyilli, usturuplular düpedüz, züppeler yana biraz eğip giyerler, külhanbeyleri ise önden düşük kâkülleri örtmiyecek surette arkaya kaykıltır ve yandan da sola meylettirerek sağ taraf kenarı üzerine dahi fırça ile ayaklandırılmış kıvırcık saçlar yatırırlardı.

Babayanilerin fesleri alelekser kalıpsız olur ve külhanbeylerinin feslerinde ise behemehal içeri doğru bir çökme bulunurdu. Bu çöküntüye "yar tekmesi,, denirdi.

Yar tekmeti fes o zaman nadirdi. Fakat şimdiki fötr şapkaların hepsi çökük olduğuna göre tekmeli yarlerin zamanımızda pek çoğaldığı anlaşılıyor; Allah imdat eyleye!..

Zaparta

MODERN DAMAT...

— ... Kızınızı mesut edebilirim: Elimden her iş gelir...

— Tabanca, bıçak kullanmak da gelir mi?

No. 528, CİLT: 21, SENE: 11 FİYATI 15 KURUŞTUR 7 ŞUBAT 1946

Karikatür

PERŞEMBE GÜNLERİ ÇIKAR SİYASİ MİZAH MECMUASIDIR

YUNAN DOSTLUĞU PAYLAŞILAMIYOR:

Ummacı — Onu bırak!...

İngiliz — Nasıl, alan da gaçan mı?!..

— Belediye celepleri başı boş bıraktı...
— Evet, başları boş kaldı ama cepleri doldu!..

MEDENİYET ve KONFOR

- Havagazı -

Vaktile bir profesörümüz medeniyeti "konfordur,, diye tarif ettiği zaman kıyametler kopmuştu. Bir evde musluğu açar açmaz soğuklu sıcaklı suların akması, bir düğmeyi çevirince ortalığın donanma gecesi gibi ışıklara garkolması, duvar diplerinde kıvrılmış birer masal ejderhası gibi duran bir takım demir boruların, hava soğuyunca evin her tarafında güzel bir bahar yahut hattâ istenirse bir temmuz sıcaklığı meydana getirmesi gerçekten yabana atılacak şeyler

lit ve saire gibi isimlerle andığımız bazı zenginler, açıktan açığa profesöre taraftar olamıyorlarsa da bize de pek hararetle hak veriyor görünmüyorlardı.

Nihayet İstanbulda apartımanlar ve yeni evlerin çoğalmasile beraber konfor âletleri denen şeylerin bir kısmı da iyi kötü aramıza sokulmağa başladı. Bir kısmı hattâ Nuh peygamber zamanından kalma eski evlere kadar girdi. Böylece elektrik lâmba veya ütüsünü, havagazını, kumpanya suyunu ve saireyi tanıdıktan sonra profesörün medeniyet ve konfor nazariyesine hepimiz yavaş yavaş ısındık.

* * *

Kim ne derse desin konfor âletleri arasında en ehemmiyetlisi hava gazıdır. İstanbulda onun ilk aboneleri sanırım ki eski fes kalıpçıları idi. Eskiden tezgâhlarının üstündeki bir nevi maltız ocaklarında yakılmış kömürleri yelpazeleyip kızarttıktan sonra üzerine demir kalıpları oturtan kalıpçılar şimdi bir kibritle önlerindeki musluğu kolayca tutuşturuyorlar ve işlerini çabucak bitiriyorlardı. İnsanlar her yeni icadedilen âletten evvelâ korktukları için biz de onun birdenbire "püf,, diye patlayarak yanmasından korkardık ve hattâ bazılarımız bir kaza olur diye sokakta beklerdi.

Havagazı kalıpçılardan gazino, tiyatro gibi toplantı yerlerine, oradan bazı kibar aile odalarına ve mutbaklarına girdi; daha sonra da aşağı yukarı hepimizin hayatına girdi.

Mangal devrini bir göz önüne getirin. Yataktan yeni kalkmış nemli vücutla bir kış sabahında yahut rüzgârlı bir akşam üstünde kömür yakma sıkıntısını bir tasavvur edin. Küreği karanlık kömürlükteki kömür yığınına daldırıyorsunuz; boğazı yakan bir toz dumanıdır kalkıyor ve küreğin içinden tozdan başka bir şey çıkmıyor. Bütün açıkgözlüğünüze rağmen yine sizi atlatan kömürcüye küfürler savurarak elinizi yığına sokuyor ve piyango çeker gibi karıştırmağa başlıyorsunuz. Aradığınız ellemelere mukabil elinize bir takım çarpık çurpuk şeyler geçiyor, derken bunlardan biri birdenbire elinizin içinde cıvıklaşıveriyor; kedi pisliği olduğunu anlıyarak kusacak gibi oluyorsunuz. Fakat araştırmalarınıza devama mecbursunuz. Derken bu sefer parmağınıza cam kırığı gibi bir şey batıyor ve nihayet bir büyük eleme yakalıyorsunuz. Çaresiz tozlardan, ufak parçalardan ve bu kocaman ellemeden bir münasip halita yaparak yakmağa uğraşacaksınız. Fakat bir balta sapı büyüklüğündeki elleme bir türlü kırılıp nizama girmiyor. Keser dibi, yahut havan elini üstüne vuruyorsunuz. Bir kısmı birdenbire toz oluyor. öteki kısmın hakkından ancak testere gelebilir; çünkü marsıktır. Mutbak bu esnada yarısına kadar toza batmıştır. Keser dibi yahut havan elile vururken döşeme taşları yahut çimentosu kırılıp çatlamıştır.

Mangal artık hazırdır; çıra arıyorsunuz yok. Gaz şişesinden bir miktar gaz döküyorsunuz; evvelâ kapı saçaklarına sirayet etmesinden korktuğunuz bir alev

— Hürmüz teyze, hayırdır inşallah bu gece rüyamda et gördüm, neye alâmettir!
— Zenginliğe alâmettir yavrum. Biz artık rüyasını bile görmüyoruz!..

la, yoksa bir mukavva parçasile, yahut tef çalar gibi bir teneke tepsi ile rüzgârlayacaksınız; o da yoksa avurtlarınızı ufak kalaycı körükleri gibi işleterek üfliyecek, üfliyeceksiniz. Nihayet ateş yandığı zaman kan ter içindesiniz. Üstünüz başınız toz içindedir. Kollarınız kömür hamalı kolları gibidir; hele bir aynada yüzünüz gözünüze ilişirse kendinizden korkarsınız... Yanağınız simsiyahtır; mendille sildiğiniz burnunuzun bir deliği mutbak bacasına dönmüştür ve bütün bunlar meselâ bir sabah kahvesi pişirmek içindir.

Şimdi bir de havagazını düşünün; bir musluğu çeviriyor ve bir kibrit çakıyorsunuz; su yerine peri kızları gibi mavi bir alev karşınızda raksa başlıyor. Bu bir ateştir ki üstünde kahve değil aşure pişirebilir, hattâ çamaşır yıkarsınız. Gelin de şimdi medeniyet konfordur diyene hak vermeyin. Ama arasıra gazın musluğu açık unutularak, yahut borusu delinerek kazalar oluyormuş, ay sonunda gelen faturalarda yanlış hesaplar çıkarmış ve siz bir türlü derdinizi dinletemiyerek bunları ödermişsiniz. Ne yapalım. Bazan kedi pisliğinden marsığına kadar enva kokularla bir buhurdan haline gelen mangalı hatırlar ve hepsini sineye çekersiniz. Bunlar medeniyetin zarurî kefaretleri ve haraçlarıdır.

***

Yalnız gelelim son seneler ahvaline.. Seneleri de bırakayım da size bu son hafta içindeki bir günümü anlatayım. O gün misafirlerimiz var. Olur ya ev halidir. Allah beterinden esirgesin. Hep biz başkalarının başına ekşiyecek değiliz ya. Hasılı misafirlerimiz var. Pişecek yemeklerin harcı bir gün evvelden hazırlanıp tencerelere yerleşmiştir. Birbirimize: "Aman ocakları erken yakalım, yemekler tam zamanında hazır olsun,, diyoruz. Derken vakti gelince muslukları açıyoruz. Borular muzika gibi ötüyor; kibriti yaklaştırdıkça musluların ağzında patlamalar oluyor; fakat çıkan alev iki saniyede sönüyor. Uzun uğraşmalardan sonra nihayet sabit bir alev elde edebiliyoruz. Fakat her ocağın ateşi nihayet bir kibrit değilse bile bir mum kuvvetindedir; yani böyle giderse Nasrettin Hocanın mum üzerine astığı kazan gibi, bizim yemekler ancak bir haftada pişecektir.

Evvelâ âdet üzere birbirimize giriyoruz: "Ben sana demedim mi? Bir gün evvelden yemekleri pişirelim, bu havagazının ne mendebur şey olduğunu bilmiyor musun?,, vesaire vesaire... Bundan bir hayır çıkmayacağını anlayınca apartıman komşularına koşuyoruz. Onları da ayni halde görünce bu defa sokağa çıkarak telefonlara saldırıyoruz. Numaraları soruyorlar; adam göndereceklerini vâdediyorlar. Fakat heyhat!.. Hasılı geçen saatlerden derdimize çare beklerken o mum kadar ateşin de söndüğünü görünce "Allah belânızı versin,, diyor ve misafirlerimizi lokantaya götürüyoruz. Ve bu rezalet vaktile bir yemekli sünnet düğünü yapmış bir orta halli adam kadar beni harap ediyor.

"Medeniyet konfor mudur?,, Her şeye rağmen bundan şüphe etmemelidir. Fakat profesörün sözüne şunu da ilâve etmek lâzımdır:

"Konfordur; fakat medeniyet denen şey daha evvel bir yere girip yerleşmiş olmak şartile.,,

Karikatür

NE OLACAK

Öğretmen, okulda küçük Moize sordu:

— Annen dün sokağa çıktı. Elli liraya bir çift iskarpin, on beş liraya bir şemsiye, sekiz liraya bir çift eldiven, beş liraya da bir çift çorap aldı. Söyle bakalım ne oldu?

Moiz hiç düşünmeden cevap verdi:

— Ne olacak öğretmenim, büyük bir israf oldu!.

KARŞILIKLI MÜZAKERE!..

Akıl Hocası

Kadıköyünde B. R. :
"Bizde edebiyatın istikbali ne olacak?,,
CEVAP :
Ediplerin mazisine, haline baktıktan sonra istikbalini keşfetmek için fala bakmaya hiç lüzum yok!

★

Ankarada Z. Ç. :
"Londra konferansını takip edecek sürprizler ne olabilir?,,
CEVAP :
Vaşington konferansı, Leningrat konferansı, Roma konferansı... Dünyada şehir mi kalmadı?

★

Şişlide B. Y. :
"Kalp ağrısı kabili tedavi midir?,,
CEVAP :
Aşktan ileri geliyorsa kabili tedavidir, değilse doktora müracaat edin!

★

Çamlıcada N. P. :
"Aşkımı unutmak için dağ başına çekildim, fakat unutamadım. Acaba ne yapsam da unutsam?,,
CEVAP :
Bir dostunuza ödünç para verin... Paranızı almak için başınız o kadar derde girer ki sevdayı değil, dünyayı bile unutursunuz!

★

Bursada K. F. :
"1. Bizim trenleri daha hızlı yürütmek mümkün değil mi?
2. Yeşil Bursamıza ne zaman geleceksiniz?,,
CEVAP :
1. İmkânı yok... Her trenin sürati enine boyuna göredir: Sizin trenler oyuncaklardan biraz daha büyük oldukları için ancak biraz daha yürük oluyorlar!
2. Eskiden sık sık gelirdim, fakat altı yıldanberi İstanbulun yeşil sahaları beni Yeşil Bursadan müstağni kıldı...

★

İzmirde Ş. K. :
"1. Üç tane talibim var: Biri genç, biri zengin, biri âlim... Acaba hangisile evleneyim?
2. Beni sorarsanız, hem gencim, hem zenginim, hem de tahsilim var!,,
CEVAP :
1. Gençlik geçer, gider; zenginlik uçar, gider; âlim de göçer, gider... Bunların arasında hangisinin daha uzun ömürlü olacağını keşfderseniz onunla evlenin!
2. Bu meziyetlerinizi bana yazmakla, galiba, taliplerin sayısını dörde çıkarmak istiyorsunuz!

★

İzmitte S. H. :
"Bizde neden ilmî ve edebî eserler hakkında tenkit yok da temaşa münekkitleri pek çok?,,
CEVAP :
İlmî ve edebî eserleri tenkit edebilmek için hem okumuş olmak, hem de okumak lâzım... Halbuki tiyatroda iki saat geçiren her okur yazar, hiç zahmete katlanmadan, pek âlâ bir temaşa münekkidi olur!

★

Beykozda S. V. :
"Palamuttan sonra uskumru, uskumrunun arkasından hamsi; bu bereket neye delâlet eder?,,
CEVAP :
Balıkların gittikçe ufaldığına bakılırsa... kıtlığa delâlet eder!

Suadiyede J. N. :
"Havaların güzel gitmesi size bir şeyler ilham etmiyor mu?,,
CEVAP :
İlham ediyor amma sizi nerede bulup söyliyeyim?..

Ankarada C. F. :
"Niçin burada havagazı infilâk etti de sizde etmiyor?,,
CEVAP :
Bizde gaz yok ki infilâk etsin!
Akıl Hocası

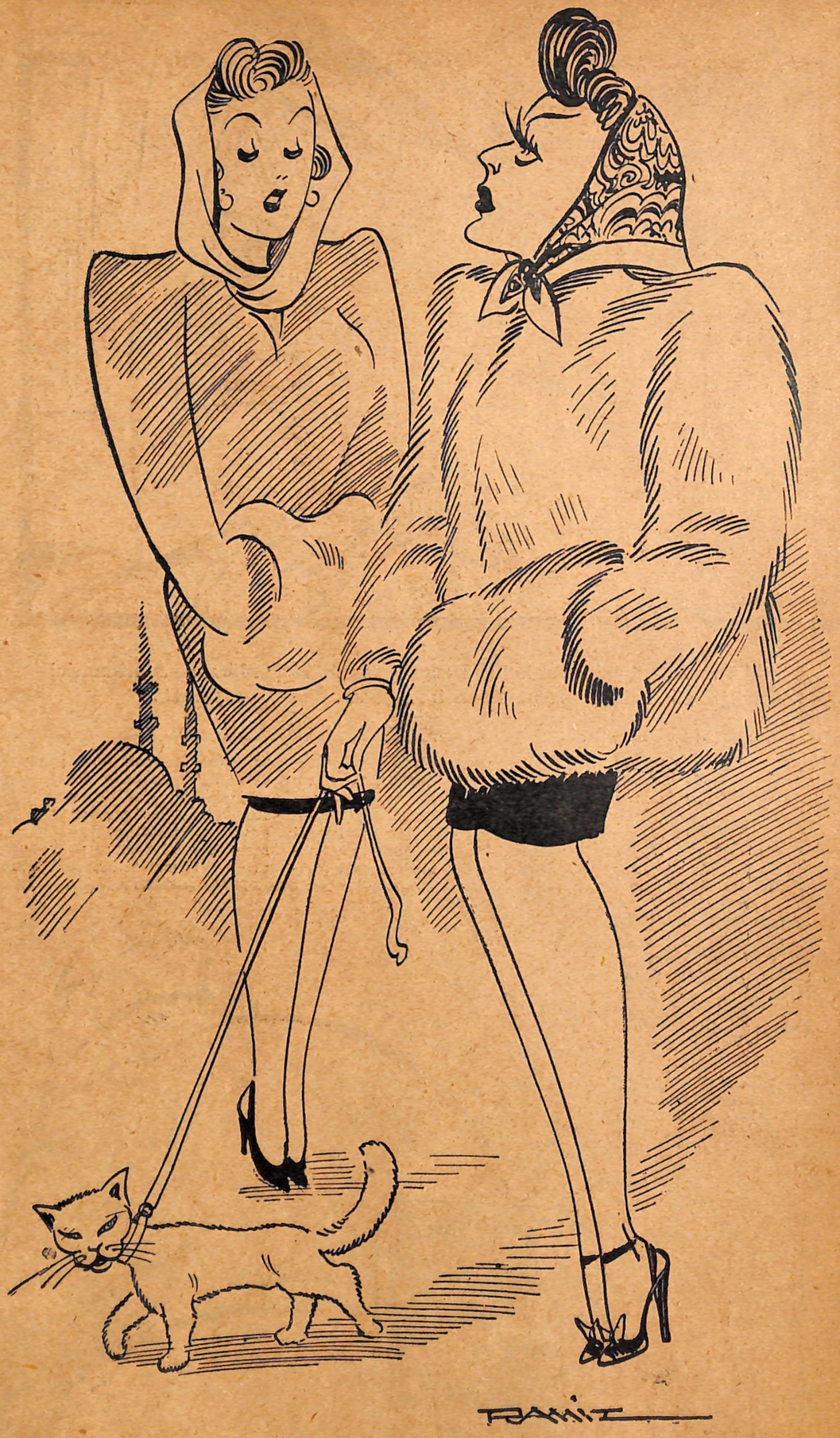

— Mart diye kediyi muhafaza için mi yanında taşıyorsun?
— Hayır kardeş, sinemaya gidiyorum, farelerden kendimi muhafaza için götürüyorum!

— Holivudda yeni kadın modası çıkmış... Elbiseler omuzdan bele kadar şeffaf olacakmış...
— Ayol bu moda bizim balolarda eskidenberi var!..

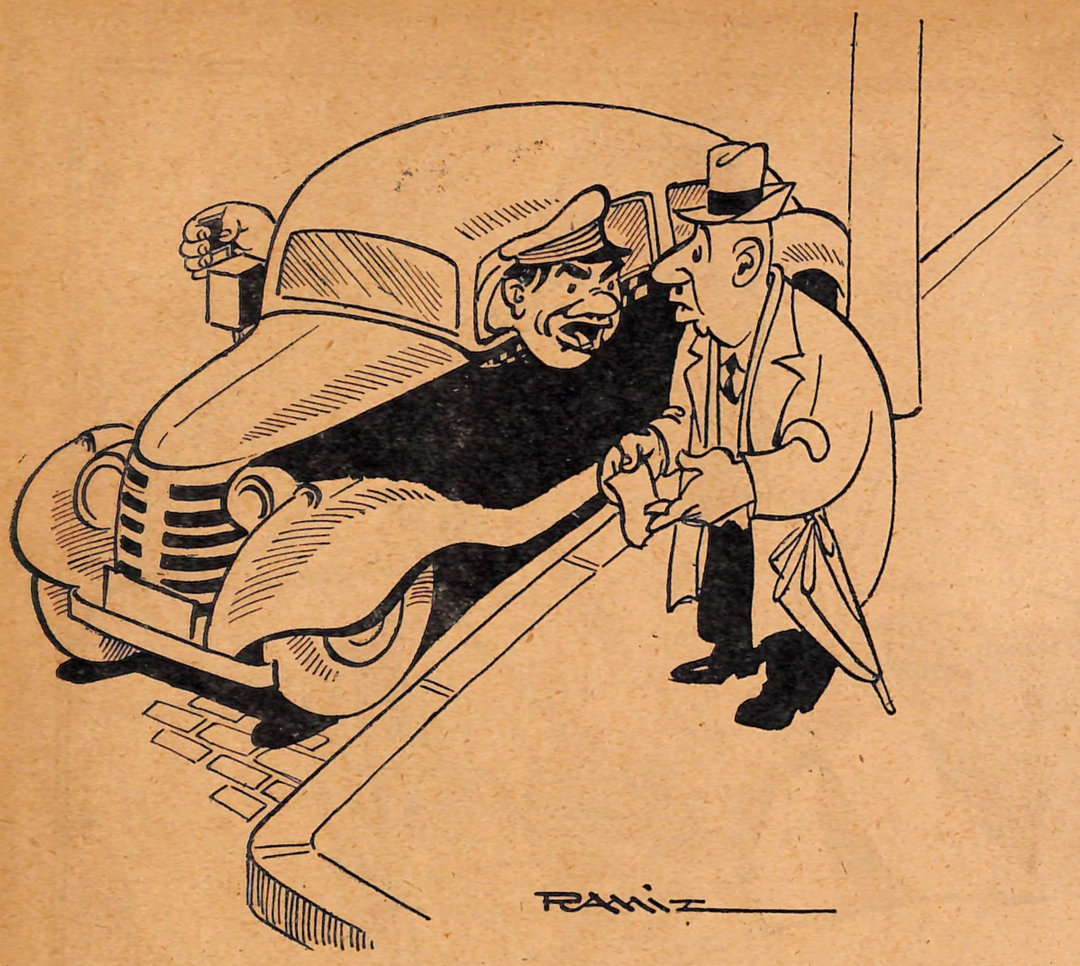

Müşteri — Hani taksiler yüzde yirmi ucuzlayacaktı... Bir lira yerine beş lira aldın...
Şoför — Eskiden yedi buçuk alıyorduk bayım... Hâlâ yaranamadık mı?!.

1916 MODELİ BİR İLÂNI AŞK

Yazan: ÇALAPALA

Kadın elli yaşlarında vardı. Ama hâlâ mihrap yerinde idi. Bembeyaz, fakat çok güzel ve canlı saçlarını bir taç gibi başının üstünde toplamıştı. Yüzünde, bütün ömrünce taşıdığı tatlı gülümseme, vücudunda hâlâ o eski kıvraklık ve zarafet...

Erkek ondan çok daha yaşlı görünüyordu. Halbuki aralarında ancak beş yaş fark vardı. Onun saçları da kar gibi ağarmıştı. Yüzü buruşuk, vücudu uyuşuktu. Koltuğunda iki büklüm oturuyor, her tarafa sanki öfkeli gözlerle bakıyordu.

Kadın hal, hatır sorduktan, bir zaman cır cır konuştuktan sonra sustu. O zaman erkek sordu:

— Sen nasılsın?. Enişten yine akşama kadar briçte mi?.

— Canım ne istiyorsun adamdan?!. Mademki hoşlanıyor; oynasın! Oynamazsa canı sıkılıyormuş...

— Öyle!.. Ama başı sıkıştı mı şuna, buna asılmaktan sıkılmaz!.

— Senin gibi buraya tıkılıp, herkesten uzak, tek başına çile dolduracak değil ya!.

— Neden tek başıma olayım? Hizmetçim var, uşağım var!.

— Hizmetçi! Uşak!.. Bunlarla ömür geçer mi?.. Baksana bir haftadır takvimi bile koparmamışlar. Dur şunu sevabıma koparayım bari!..

Kadın kalktı, hâlâ ihtişamlı bir kadın gölgesi veren kalçalarını sallaya sallaya duvara gitti. bir kaç yaprak kopardı. Katladı, sobanın kapağını açıp attı. Sonra eğildi, ıskarayı oynatıp biraz da sobanın külünü indirdi.

Erkek dalgın dalgın onun hareketlerini seyrediyordu. İçini çekti:

— Hakkın var!. Bütün ömrümce yalnız kaldım; evlenmedim... Şimdi şu ihtiyar çağımda yanımda candan kimsem yok... Ne karı, ne çocuk, ne gelin, yahut damat... Hiç kimse!. Hep eski günler gibi olacak. Anam, babam, hattâ senin annen, baban, sen, kardeşlerin!.. Hep öyle bir arada yaşayıp gideceğiz sanmıştım!. Maşallah sana bakıyor da imreniyorum!. Benden yirmi yaş genç görünüyorsun. Bizi görenler kardeş çocukları olduğumuza ihtimal vermez. Hele aramızda üç, beş yaş fark olduğuna, hiç bir zaman!..

Kadın gülümsedi:

— Vaktile evlenseydin, böyle yıpranmaz, ihtiyarlamazdın. Yalnızlıktan, dertten, kasavetten kocadın!.

— Canım o da lâf!. Sen de evlenmedin.. Ama bak hâlâ çıtı pıtı, hâlâ iki dirhem bir çekirdek, hâlâ...

Kadın sözü kesti:

— Ne yapayım, benimkisi kısmet!.. Zorla evlenemezdim ya.. Kısmetim çıkmadı, evlenemedim. Halbuki ben çocukken herkes; "Bu kız on dördüne bassın, kocaya gider. Kaparlar onu!,, derdi. Ben de bu hülyaya kapıldım. Kimseleri beğenmedim. Güzellik başa belâ imiş meğer!.. Babamın da hali, vakti yerinde olduğu için bir çok kimseler beni istemeğe bile cesaret edemedi. Böylece evde kaldım. Gençlik, selli yağmur derler; doğru!..

İhtiyarın yüzüne bir canlılık gelmişti. Gülümsiyerek dinliyor, gözetler gibi bakıyordu:

— Behire!. dedi.

— Ne var?.

— Sana tuhaf bir hikâye anlatayım mı?.

Onda gördüğü bu değişiklik kadının da garibine gitti. Sanki bir sihirbazın büyülü değneği dokunmuş da ihtiyara gençlik aşısı aşılamıştı.

— Anlat!.

— Takvimi gördüm de hatırladım. Deminki sözlerin de yaramı deşti. Darılmayacaksın ama!.

— Darılacak bir şey mi?. Hani hikâye diyordun?!.

— Hikâye olmasına hikâye... Ama sana ve bana ait geçmiş bir hikâye, bir hatıra!.

— Merak ediyorum. Anlat!.

İhtiyar, göz kapaklarını da kapayarak, başını salladı. Biraz durdu. Sonra tekrar, garip bir şekilde güldü:

— Tam otuz sene oluyor! dedi. Çırçırdaki konakta oturduğumuz günlerde... Bir gün, az daha sana evlenme teklifinde bulunuyordum.

Kadının gözleri parladı. Beli doğruldu. Hatırlamağa çalıştı. Fakat sesi çıkmadı. İhtiyar anlattı:

— Ben o zaman Tıbbiyeyi yeni bitirmiş, burma bıyıklı genç bir yüzbaşı idim. Sen de güzel, çok güzel bir genç kız!.. Bilmezsin ne kadar güzeldin Behire!. İnsan hakikaten sana evlenme teklif edemezdi. Görücüler hakikaten seni oğullarına istemek cesaretini bulamazlardı. O kadar güzeldin, o kadar güzel ki!..

— Hikâyeyi anlat!.

— Ha... İşte o gün... (Parmağile takvimi işaret etti. Kadın da baktı.) Yani bugün!.. Senin simsiyah saçlarının arasında bir plâtin gibi parıldayan ilk akı görmüştüm.

— Annem gibi, benim de saçlarım erken ağarmağa başlamıştı.

— Bu akı, bu bir tek beyaz saçı sana o kadar yakıştırmıştım ki... Birdenbire gözümün önünde değiştin. O zamana kadar seni çok güzel, çok süslü bir bebeğe benzetirdim. Belki biraz da fazla neşeli, hattâ hoppa mizaçlı oluşun seni bana böyle gösterirdi; bilmiyorum!.. Fakat o ilk beyaz tel, seni benim gözlerimin önünde muhteşem bir hanımefendi yapıverdi. Teyzemi ne kadar çok severdim, bilirsin... Doğrusu, ben onu sevmekten çok beğenirdim!

— Allah rahmet eylesin!

— Amin!!... O gün senin arkanda al kadifeden bir elbise vardı...

— Hatırlıyorum. Bana çok yakışırdı.

— Birdenbire seni başkasına kaptıracağımdan korktum. Evlenmemek için verdiğim kararı gülünç buldum. Kendi kendime "Şu güzel kadın kimbilir hangi yobaza nasip olacak?,, diye düşündüm. Yalnız bir korkum vardı: Sen benim kardeşim gibiydin. Nikâh düşerdi ama bir konakta, kardeş gibi, ayni dadıların elinde büyümüştük. Seni isterim de razı olmazsan, yahut teyzem, baban vermezlerse çok fena bir vaziyet hasıl olurdu. Artık bir çatı altında oturamazdık.

Kadın başını sallayarak dinliyor, hak verdiğini anlatıyordu:

— Düşündüm. Ama bir saniye içinde!. Bu duygumu ilk önce sana açmayı düşündüm. Sen peki, dersen o zaman büyüklerimize de açmanın yolunu arayacaktım. Bahçenin üstündeki büyük odada idik. Hatırlayacaksın, bana yeni elbiseni göstermeğe gelmiştin. Zannederim düğüne gidecektiniz.

— Evet, evet!. Hatırlıyorum. Kaptan Paşaların oğlu evleniyordu. Onun düğününe gidecektik.

— Neydi onun adı?

— Keramet.

— Öldü değil mi?.

— A... Çoktan!. Çanakkale'de şehit düşmüştü ya!..

— Karısı ne oldu?

— Üç çocukla dul kaldı. Ufak

bir maaş bağlamışlardı. Kaptan Paşa ölünce konak satıldı. Kadıncağız büsbütün ortada kaldı. Konağın aşçısile evlenmiş diyorlardı. Bilmem ne oldu!.

Erkek susmuş, düşünüyordu. Kadın bekledi. Acaba unuttu mu, Hikâyenin arkasını söylemiyecek mi? Anlat dese mi acaba? Ne olmuştu o gün?. Hiç hatırlamıyor. Sorsa ayıp olacak. Sormasa..

Derken ihtiyarın tekrar gülümsediğini gördü:

— Gelmiş, karşımdaki koltuğa oturmuştun. Şimdi oturduğun gibi... Kararımı verdim. Fakat birdenbire açılamadım. "Behire! dedim. Ne kadar güzelsin!.. Hele bu al kadife sana ne kadar yakıştı.,, Herkesten dinlediğin için olacak bu sözler sende hiç bir tesir yapmıyordu. "Seninle evlenecek kimse ne kadar bahtiyar olacaktır!., dedim. Omuz silktin. Biraz daha cesaretlendim. "Senin çocuklarını sevmeyi, okşamayı ne kadar isterdim Behire!,, dedim. Hatırlıyor musun?.

Kadın boynunu bükerek başını salladı:

— Hiç!..

— Yerimden kalktım. Yanına sokuldum. Elimle o bir tek plâtin telin parıldadığı gümrah saçlarını okşadım. "Behire!,, dedim.

— Sonra? Şimdi hatırlıyorum!.

— Elimi başına değdirir değdirmez sanki seni bir titreme almıştı. Belin bükülüyor, vücudun kırılıyor, yüzün kızarıyordu.

— Hatırlıyorum!

— Ellerini tutmak istedim... Fakat sen birdenbire yerinden fırladın. Odadan çıkıp gittin. Bütün cesaretimi, bütün ümitlerimi de alıp götürdün!..

Kadın derin bir nefes aldı. Acı acı başını salladı:

— Gayet iyi hatırladım!. dedi. Korsemin düğmesi kalçama batıyor, beni yerimde rahat oturtturmuyordu. Onu düzeltmek için çıkmıştım.

Çalapala

İLK İŞ

Tarih dersinde öğretmen geri sıralardan birinde yan yana oturan iki çocuğun kendisini dinlemediklerini farketti. Dersi kesti. Çocuklardan birine seslendi:

— Aydın! Gel buraya bakayım.

Aydın geldi. Öğretmen gayet sakin bir sesle sordu:

— Söyle bakayım! Yahudiler Kızıldenizden çıktıktan sonra ne yaptılar?

Aydın bir an düşündü ve hemen cevap verdi:

— Kurundular efendim.

YOK YOK!

Kahvaltı ediyorlardı. Bay sordu:

— Bir zamanlar Almanlar odundan tereyağı çıkarıyorlardı. O icatlar ne oldu kuzum?.

Bayan, siyasetten hiç hoşlanmazdı. Büyük oğlu ile kocası arasında yine bir siyasî münakaşa kopmasından korktu:

— Ne olduysa oldu! dedi. Şimdi onu da nereden hatırladın?

Bay gülerek karısına bir çöp uzattı:

— Tereyağından bir odun parçası çıktı da!.. Acaba bizim yağcılar da yeni bir icatta mı bulundular diye düşündüm!.

GIRGIR MESELESİ :

Diş doktoru — Gırgır yapacağım... Dayanabilir misiniz?..
Hasta — Vız gelir!. On senelik evliyim... Üstelik kaynanam da var!..

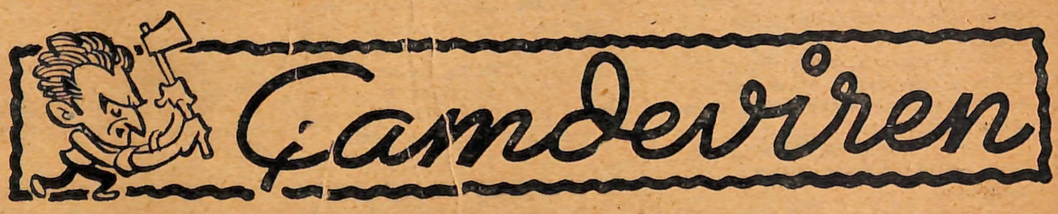

ER MEYDANI

Bu dünya meydanında bir alay insan yürür,
Kimi burnu dikine, kimi de yan yan yürür...

Bu meydanda nasibi başkadır her yolcunun:
Kimi süvari gezer, kimi de yayan yürür.

Süvari olsan bile hor bakma piyadeye,
O da günün birinde at bulur, pahvan yürür.

Kıskanma süvariyi piyade olsan bile,
Bir gün senin yanında o da nal taban yürür!

Bu meydanda hücuma uğrasan da metin ol,
Dağlar durur, üstünden sis geçer, duman yürür

Âdem oğlu, kendine denk bulursa düşmanı,
Saldıranın üstüne ancak o zaman yürür.

Beberuhi zadeye kulak asmaz Köroğlu,
Tavşan değil, kaplanı görünce aslan yürür.

Ne güzeldir cihanda eşlerin boy ölçüşü!
O zaman tırnakların ta ucuna kan yürür...

Müsavi olmayana kim bakar, Çamdeviren?
Atalar zaten demiş: 'İt ürür, kervan yürür!,,

Çamdeviren

Acaip bir aile...

KOMİK ROMAN

— 20 —

zi neden bu Avrupa illeti ile malûl eylediniz? Ahır zaman ümmetini, rüsva etmek için bundan daha güzel, bundan daha kuvvetli belâ bulamadınız mı Allahım? O kadar mı âsiyiz? On yedi liraya.. Altın müselles! (1) gülme tepelerim.. On yedi liraya tamam on yedi okka Hacı Bekir şekeri alınırdı. Sana yükletsem taşıyamazdın. Halan yarısını yese, ölürdü. Gülme, çıldıracağım.. Seni böyle mesut gördükçe, saadetinden nefret ediyorum.

ÜÇÜNCÜ KISIM

I

Sabahtanberi, aylardır peşinde üzüntü ile koştukları "tarihî,, perşembe gününü yaşıyorlardı.

Maksut halalarını ve nişan yüzüklerini getirmek için Erenköyüne gitmişti.

İhsanla Cemal, İhsanların evinde öğleye doğru hafif hafif demleniyorlardı. Pencerenin önünde oturmuşlardı. Hava pek sıcaktı. Önlerinde insanın içine rahatlık ve biraz da yalnızlık kederi veren bol güneşli ve bol gölgeli bir İstanbul mahalle arası sokağı vardı. Kafesli evler... Üzerinde yeşil yapraklı meyve ağaçları duran taş duvarlar. Köşede demir parmaklıkları sökülüp aşırılmış, mermerleri mum isile simsiyah, sahibi meçhul bir türbe... Camekânında mukavvadan boyası uçmuş Karagözler asılı maha.le bakkalı... Komşu evlerin, halkası belli belirsiz gıcırdayan salıncağı ve belli belirsiz kokan patlıcan kızartması...

Cemal bir fincan rakı içti:

— Neden böyledir? Ekseri işler, maksatsız uzarsa bayatlıyor, ekşiyor. Ne kadar iyi niyetle başlamıştık, bak, ne kepaze, iğrenç bir hale geldi.

— Aldırma...

— Aldırma olur mu? Sigara paketinin arkasına rakamları sen düşürmedin ya!

— Allah saklasın... Eğer ben yapmış olsaydım, esmer - güzel - tazenin yüzüne bakamazdım. Kendimi asardım gidip...

— Ya, ben nasıl bakacağım?

— Sen bakarsın, utanmaz bir adamsın.

— Aferin arkadaş! Bana cesaret vereceğine...

— Bende cesaret ne arasın! Sen, kuzum, âlem için konuşurken ne kadar rahatsın. Ev pilici meselesinde (Cesaretimi kaybettim.) diye ben ağlarken gülüyordun.

— Hata etmişim kardeşim. Bugün ikinci bir hata irtikâp etmemek için... En münasip iş; burada oturup sizi beklemek. Ben nişana gitmemeliyim.

— Yağma yok... Vızır vızır gideceksin... Utanmak lâzımsa Maksuda düşer.

(1) Cemal, burada (Moris Löblan) ın meşhur bir kitabını kastetmiştir.

Yazan: Ta. Ka.

— Tamam utanacak adamı buldun.

Bastonuna dayanarak ihtiyar bir adam geçiyordu. Fena halde eskimiş bir adam. Sonra eli mendilli bir orta yaşlı erkek göründü. Biraz sonra oğlanlardan ve kızlardan mürekkep gürültülü bir çete... Ellerinde kitaplarla iki delikanlı... Başına bir şey örtmüş genç bir kadın... Sokak tekrar tenha kalınca, Cemal tane tane, bir şey düşünüyor ve düşündüğünü sıraya koyuyor gibi konuştu:

— Delikanlı demek körpe hayvan demektir.

— Ne demektir? Haltetmişsin. Hayvan sensin.

— Hayvan benim.. Doğru... Lâkin hangi hayvan... Dur bakalım... Dur aklımı karıştırma... - Elini havada zaferle salladı: - Şimdi bu önümüzden geçenleri görünce anladım.. İnsan iki hayvana benzer: Eşeğe ve öküze...

— Ağzını topla! Sen sapıttın mı? Sarhoş mu oldun?

— Hayır. Dinle beni: Biz sıpa ile buzağıya benziyoruz kardeşim. Yani, teşbihte hata olmaz. Meselâ: Sen sıpasın, ben buzağı...

— Şişeyi kafana vururum: Sıpa sensin...

— Benim, var mı bir diyeceğin? Buzağı da, sıpa da ilk doğuşlarında sevimlidirler, oynaktırlar. Buzağıların kuyruk kaldırarak koşmaları, vücutlarına yakışan çevik sıçramaları, hele acemi acemi bağırışları gençliği doğrudan doğruya ve hakikaten temsil eden hallerdir. Sen beğenmedin ama, sıpalar daha insandır. Onlarda fazladan adamın içine neşeyle dokunan bir dalgınlık da vardır. Kılları da, kulakları da kendilerine ait değilmiş gibi, üstlerine eğreti yapıştırılmış gibi durur. Hele kulaklarını ve kuyruğunu sıpa kısmı, bir türlü lâyıkile kullanamaz. Sıpa yüzü ne kadar sevimlidir yarabbi! Sonraları o masum yüzde, o kadar mihnetli bakışlar nasıl meydana gelir şaşarım.

Diyeceksin ki her hayvanın yavrusu, gençliği pek âlâ, temsil edebilir. Fakat hayvanın büyüğü, insanın büyüğünü öküz ve eşek kadar temsil edemez. İşte bu sebeple biz bu iki hayvanı göz önüne alıyoruz. O durgunluk, o ağırlık.. Orta yaşlarımızda biz hep öküze ve eşeğe benzeriz.

Sıpa gibi yaşadığımız devirlerde bir takım çilelerimiz, keyifsizliklerimiz, mahrumiyetlerimiz olur. Haydi, büyük bir kelimedir ama, daha iyi ifade için kullanacağım. (Şu kadehleri doldur.) Istıraplarımız olur. Lâkin sıpa ve dana çağımızda bunları sür, git çekmeyiz. Hafif bir rüzgâr esse, kuyruk kaldırıp koşan danalar gibi meleyerek keyifle koşarız. Avunuruz.

Gençlik, bir çeşit körpe hayvanlıktır ama, baştan başa da temizliktir. Sonra, sonra hayatın tozu, toprağı, pisliği, mikrobu yavaş yavaş üstümüze siner, bir tortu gibi ruhumuza çöker, giderek bir takım fena huylar peydahlarız.

Yirmi yaş tehlikelidir azizim. Çünkü bu devirde her şey bir parça oyundur. Bir parça şakadır. En iyi tarafı da biz oyunu ve şakayı farketmeyiz. Ekseriya rezil olmamız, bunları ciddî saymamızdandır. Üstat geçenlerde bir lâf etti. Bilmem ki onun gibi güzel söyliyebilecek miyim? "Eğer insan gençliğin kıymetini gençliğinde biraz sezse, ihtiyarlamamak için... hiç olmazsa yerinden kımıldamaz, müthiş bir tembel olurdu. İhtiyarlamaktan kurtulmak için şu anda başka bir çare aklıma gelmiyor, çocuklar!,, Yirmi yaş, şövalye çağıdır. Rezil de olsam bugün nişana gidip sıpa olduğumu isbat edeceğim. Doldur şunu bir daha! Anasını satayım...

İhsan, bu acaip felsefeye karşılık vermedi. Zaten neşesizdiler. Sıcak ve rakı neşelerini büsbütün kaçırmıştı. Dışarıda hava tül gibi titriyordu.

Rakı bazan nasıl da azap olur, bir türlü tutmaz. Adamın şakaklarını ıslak, pis bir mutbak paçavrası giib sarar, mideye bataklık suyu gibi iner.

Şişe bitince evvelâ saate, sonra biribirlerine baktılar. Maksut on ikide geleceğini sıkı sıkıya vâdetmiştir.

İhsan:

— Kalk bakalım, dedi, gidip tıraş olalım. Gelirse o bizi beklesin.

— İyi akıl doğrusu..

Ceketlerini kollarına aldılar. İki yüz adım sonra İhsan bir şey hatırlamış gibi durdu:

— Birader.

— Sana ne oldu?

— Ben evde bir şey unutmuşum.

— Delirdin mi? Biz gurbete çıkmıyoruz. Tıraş olup döneceğiz...

— Olmaz.

— Yürü! Canımı sıkma!

— Mümkün değil... Ben eve mutlak gitmeliyim.

— Hepimiz mi çıldırdık? Allah müsatahakınızı versin.

— İşte böyle imana gel! Biz senin emirberin değiliz. Beni berberde beklersin.

— Başüstüne...

Şehzadebaşı yaz günlerinin öğleden sonrasında ne caddeye benzer, ne mahalle arasına... Tramvay rayları yerde unutulmuş gibidir. Parladıkları halde hiç kullanılmamış zannedilir. İnsan da azdır. Piyasa zamanında kıraathanelerin camekânları önüne oturan saçı briyantinli delikanlılar, sıcaktan olmalı, en kuytu köşelere çekilirler. Sinemalar, terkedilmiş bir şehrin afişleri dışarıda unutulmuş manasız dükkânlarını hatırlatırlar.

Dilsiz berberin dükkânı Beyazıda çıkarken sağ tarafta, Kuyucu Murat Paşa türbesinden üç kapı aşağıda idi.

Berberler geveze olurlar. Berberin dilsizi makbul olmak gerek. Halbuki Şehzadebaşının meşhur dilsiz berberi dilsiz ve sağır olduğu halde her hangi meslekdaşı kadar, hattâ onlardan fazla boşboğazdır. Müşterilerini tıraş ederken bir evvelki tıraştanberi buralarda cereyan eden ehemmiyetli veya ehemmiyetsiz, bütün vukuatı işaretle anlatır. Bir kere tavlada Recebe yenilmiş. (Kendisi fevkalâde tavla meraklısıdır. Recebi de aynanın üzerindeki vesika fotoğrafile söyler. Zaten bütün müşterilerin bu aynalarda küçüklü büyüklü birer fotoğrafı bulunur.) Zar kötü gitmiş, efendim, bir düşeş atamamış. Gayri federe (ne terkip!) klüplerin maçlarını da neticeleri ve tenkitlerile dilsiz berberden dinlemelidir. Haliç İdman klübünün güreşlerinde hazır bulunur.

Sinemalarda hiç bir filim kaçırmaz. Artistleri de gene resimlerde göstererek takdir veya tahkir eder. Son derece zenperestir. Kızlar geçerken işini yüz üstü bırakıp camekâna yapışır, sonra kederli gırtlak nağmeleri - bunlar, hayran olma, tapma alâmetleridir - çıkararak beş parmağını birleştirip uçlarını şapırtı ile öper. Üç ayda bir kere hastalıkların en âdisine tutulup perhize yatar. Doktorun kapısını aşındırır.

Güzel delikanlı olduğundan başka bütün dilsizler gibi sevimlidir ve zanaatının ustasıdır.

Cemal, iskemleye oturmadan evvel, işaretle nişana gideceğini anlattı. Meraklanan ustaya, damadın Maksut olduğunu resmile gösterdi.

Bunun üzerine makas daha başka türlü oynamağa, daha keyifli, daha hamarat sesler çıkarmağa başladı.

— Arkası var —

AYLIK
ANSİKLOPEDİ

KÜTÜPHANENİZİN EN KIYMETLİ BİR ESERİ OLACAKTIR.

Naziliğin İÇYÜZÜ

Yazan : Ahmet Emin Yalman

Tevzi Merkezi:
Vatan Matbaası

Meşhur bir cild mütehassısının şayanı hayret keşfi olan ve «BİOCEL» tabir edilen kıymetli ve gençleştirici cild unsuru şimdi (pembe renkteki) Tokalon kreminin terkibinde bulunuyor. Onu her akşam yatmazdan evvel sürünüz ve her sabah daha genç uyanınız. Gündüzleri de beyaz renkte (yağsız) Tokalon kremini kullanınız. Cildi beyazlatır, tazeleştirir ve kadife gibi yumuşatır

TÜRK MEŞHURLARI

YEDİGÜN NEŞRİYATI

Her ayın birinde 32 sayfalık bir fasikül neşredilmek suretile 12 fasikülde tamamlanacak olan bu eseri ihmal etmeden toplayınız, ve eksik fasikküllerinizi bayiinizden tedarik ediniz. İlerde kütüphanenizin en kıymetli eseri olacaktır. Her fasikülün fiatı 50 kuruş

KARİKATÜR

İDAREHANESİ
İstanbul, Ankara caddesi
Telgraf : İstanbul KARİKATÜR. Telefon: 23031.

ABONE ŞARTLARI
Türkiyenin her tarafı için seneliği 750, altı aylığı 375 kuruştur.
Ecnebi memleketler için seneliği 1200, altı aylığı 375 kuruştur.

İdarehaneye gönderilen yazı ve resimler, basılsın basılmasın geri verilmez.
neliği 1200, altı aylığı 600

Dr. Hafız Cemal
LOKMAN HEKİM
Divanyolu - No. 104

TALAT Paşa

YEDİGÜN NEŞRİYATI

Büyük vatanperver rahmetli Talât Paşanın hayatını nakleden bu emsalsiz eser dostu Hüseyin Cahit tarafından kaleme alınmıştır. Az zamanda pek çok satılan bu eseri bütün okuyucularımıza hararetle tavsiye ederiz. Baştan başa resimlidir. 100 kuruş.

Büyük KATERİNA

YEDİGÜN NEŞRİYATI

Üstat Hüseyin Cahit tarafından tercüme edilen bu eser meşhur Rusya imparatoriçesi Büyük Katerinanın maceralarla dolu olan aşk hayatını tafsilâtile nakletmektedir. Türk tarihi ile sıkı bir surette ilgili olan bu eseri mutlaka okumanız lâzımdır. 125 kuruş.

16 Millî Hikâye

Çocuklar için çok faydalı olan bu eser baştan başa milli hikâyelerle doludur ve yüzlerce resimle süslenmiştir. Çocuğunuza faydalı bir kitap arıyorsanız onun milli gururunu okşıyacak hikâyelerle dolu bundan daha güzel bir eser bulamazsınız.
150 kuruş.

YEDİGÜN NEŞRİYATI

ESKİ ŞİİR BAHÇELERİ

Bu albüm baştan başa renkli tablolarla süslüdür ve her sayfasında meşhur bir şairin mısraları Ressam Münif Fehimin fırçasile canlanmıştır. Edebiyat ve güzel sanat meraklıları bu albümü mutlaka kütüphanelerinde bulundurmalıdırlar. Bundan daha nefis bir eser şimdiye kadar memleketimizde basılmamıştır. 150 kuruş.

TURAL

KOMPRİMELERİ

Öksürüğe ve Bronşite karşı

ZEKİ CAN ÇİL İLACI

Karikatür

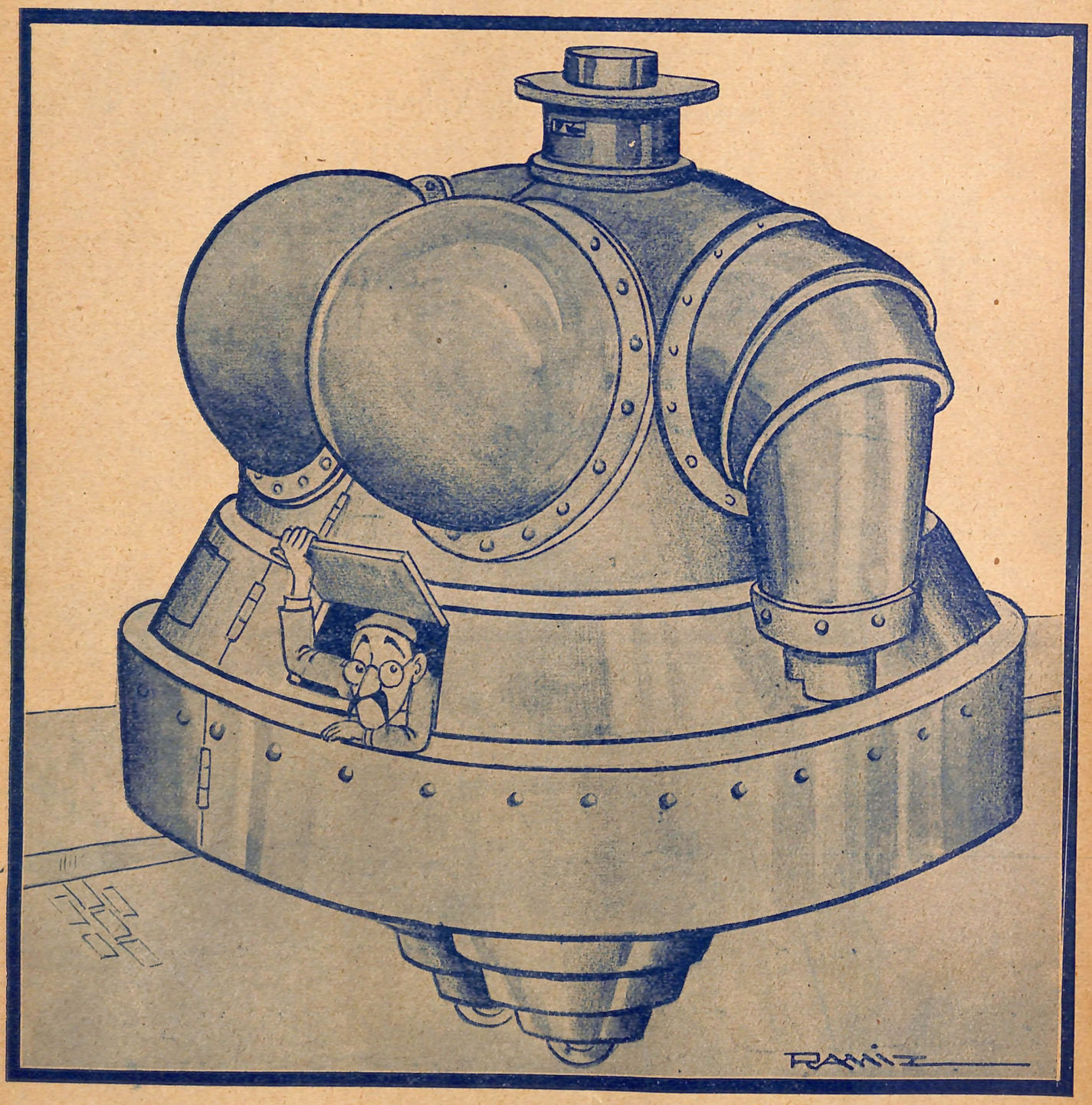

TOMBUL TEYZE CİNAYET BOLLUĞUNDA...

T. T. Kocası — Karıcığım, bizi görenler tank geliyor diye kaçıyorlar... Zavallılar, cinayetlerden korunmak için bu kılığa girdiğimizi ne bilsinler!..

T.T. POSTASI

Polatlı: Ali Akar :

S — Teyzeciğim, ebedî olarak taşıdığınız yükünüzü hafifletmek için bu yazı Polatlıda geçirmenizi tavsiye ederim. Sıska dayı da Balıkpazarında kasap dükkânı açsın...

C — Kocam kasap dükkânı açınca bana Polatlıya gelmeğe lüzum kalmaz. Çünkü buradaki kasapların eline düşenler varlarını yoklarını verip hafifliyorlar!

Kerkük - Irak: B. Dalgın:

S — Tombul Teyzenin neden kızı cılız, oğlu tombuldur?

C — Oğlan anaya, kız babaya çekti de ondan!

Malatya: Adil Sümer ve Sami Pazarbaşı :

S — Sayın Tombul Teyzenin çorapları ayni zamanda cibinlik olarak kullanılmağa elverişli midir?

C — Tombul Teyze, nazik bacaklarını her türlü haşaratın ısırmasından o çoraplarla sakladıktan sonra siz haydi haydi cibinlik diye kullanabilirsiniz!